

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
 Pe un an 8 fl. (6 coroane).
 Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (8 coroane).
 Pentru România 15 lei anual.
 Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE
 se primesc în biroul administrațiunii (strada
 Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
 Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
 a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Apel pentru sărbarea de 3/15 Maiu.

Frați Români!

Numai câteva zile ne mai despart de ziua cea mare, când se va împlini o jumătate de secol dela cea dintâi și cea mai mare adunare națională, pe care părinții și străbunii noștri, deșteptați de glasul timpului, au ținut-o la *Blaj* pe *Câmpul libertății*, statorind și proclamând acolo, înaintea lui Dumnezeu și a lumii întregi, cu convingerea și cu tăria ce le-o da un public de 40 de mii: *principiile și pretensiunile naționale*, cari și astăzi constituiesc temelia crederii noastre politice.

Un sentiment de religiositate ne cuprinde sufletul gândindu-ne, prin cursul unui semi-secol, la modul cum s'au știut manifesta Români atunci și un cutremur ne sgudue ființa întreagă privind în jur și cumpenind în minte extrem de grava situație ce ni-s'a creat. Dar' din adâncul sufletului îndată răsare schînțea nădejdei sfinte, care alungă întunerecul prezentului și o tainică voce ne zice, cu glas mângâietor: *Înainte, căci veși învinge.*

Când ne gândim acum la faptele îndeplinite și suferințele îndurate de poporul nostru în decursul alor cincizeci de ani, tot mai mult ni-se întărește credința, că, mai curând ori mai târziu, totuși *vom învinge*, pentru-că cu noi este dreptatea, și cu noi este Dumnezeu.

Vom învinge, pentru-că un popor care a știut da dovezi așa de strălucite de conștiința și de maturitatea sa politică, cum au dat Români la 1848, este un popor de viață, merit să sevărsască încă fapte mari în istoria omenimei.

Priviți numai la iobagii români, aserviți pământului, robi volniciei stăpânilor sei tirani și fanatici, cum au ridicat frunțile lor încrețite, când spiritul timpului 'i-a atins și cum au înălțat glasul lor puternic pretinzând libertate peste ruinele sistemului feudalistic

Priviți-'i cu cât curaj aleargă ei la glasul conducătorilor sei luminați și cu câtă sete sorb cuvintele noului evangeliu al popoarelor, care șterge privilegiile și rupe cătușele, redând pe om demnității sale.

Eată priveliștea vecinic sublimă ce ne-o dă „Câmpul libertății”, unde 40 de mii de Români, din toate unghiurile pământului românesc al acestei țări, se proclamă națiune liberă și independentă și printr'un jurământ solemn, cum nu s'a mai văzut consfințesc legăturile frățietății între cei de un neam și o limbă, legăturile loialității către Tron și legăturile de concetățenie liberă, către celelalte popoare din patrie.

Unde mai este un alt popor, care așa de liberal, așa de generos și așa de tolerant, să fi sancționat chiar cu jurământ ideea frățietății, al cărei nume era pronunțat de toți.

Dar' și mai mare trebuie să fie admirarea noastră, dacă vom considera prevederea și pătrunderea cu care conducătorii de atunci ai Românilor au știut să designeze drumul cel bun de urmat, pentru apărarea și garantarea naționalității amenințate a poporului românesc.

Prevăzând toate scopurile perverse ale politice de maghiarizare, ivite printr'un fatal sinistru, deodată cu proclamarea principiilor de libertate, egalitate și frățietate — Români dela 48 au proclamat sus și tare *naționalitatea și legătura sem-piternă a frăției* întru apărarea ei.

Fără de naționalitate — ziceau ei cu drept cuvânt — nu există libertate, nici lumină nicăiri, ci pretutindenea numai catene, întunec, amorțire; ce este apa pentru pești, aerul pentru sburătoare și pentru toate viețuitoarele, ce este lumina pentru vedere,

soarele pentru creșterea plantelor, vorba pentru cugetare: aceea e naționalitatea pentru ori-care popor. Într'insa ne-am născut, ea este mama noastră. De suntem bărbați, ea ne-a crescut; de suntem liberi într'insa ne mișcăm; de suntem vii, într'insa viem; de suntem supărați ne alină durerea cu cântecele naționale. Prin ea vorbim și astăzi cu părinții noștri, cari au trăit înainte cu mii de ani, prin ea ne vor cunoaște strănepoții și posteritatea peste mii de ani.

Naționalitatea este libertatea noastră cea din urmă și limanul mântuirii noastre viitoare.*)

Așa credeau și mărturisiau Români la anul 1848.

Și după-ce stabileau astfel *credeul național*, ridicăți peste toate micile deosebiri, ce vremurile și intrigile dușmane le-au făcut în corpul națiunii, părinții noștri au proclamat unirea *frățescă*, consacrată prin jurământ solemn, și obligătoare pentru toți urmașii din toate timpurile.

Pentru-că ei înțelegeau foarte bine, că libertatea după care aspirau de veacuri nu se poate revendica într'o singură adunare, și că chiar revendicându-se ea trebuie apărată și conservată, ceea-ce fără unire, frăție și bună înțelegere nu se poate. De aceea ei au dat simbol sfânt *unirii*, cu care mama - fire 'i-a legat pe toți, dându-le aceeași limbă și arătându-le astfel, că precum sunt uniți în limbă, așa se cade să fie uniți și cu inima în toate lucrurile, cari sunt spre luminarea, libertatea și binele națiunii, și au jurat în numele Dumnezeului celui viu cumcă vor fi pururea credincioși tronului și mai ales, că... *„voiu susține — cum sună însuși jurământul — toldeanna națiunea noastră română pe calea dreaptă și legiuită și o voiu apăra cu toate puterile în contra ori-cărui atac ori asupriri; nu voiu lucra nici-odată contra drepturilor și a intereselor națiunii române, ci voiu ține și apăra legea și limba noastră română, precum și libertatea, egalitatea și frățietatea“*.

Eată, frați Români, de ce sentimente generoase și sfinte, de ce vederi largi și cu adevărat liberale au fost călăuziți părinții noștri la anul 1848!

Eată cum ei deșteptați din somnul cel de moarte al iobăgiei, s'au știut avânta dintr'odată, ca și niște vulturi în sborul lor, la concepțiuni așa mari și luminoase.

Eată din ce convingeri a eșit și s'a cristalisat programul de pe câmpul libertății, programul sfântit prin jurământ, confirmat prin riuri de sânge și nesfârșite suferințe de adevărați martiri ai poporului românesc.

În acest program inspirat de geniul bun al românismului se reoglindează toate virtuțile politice ale poporului nostru, virtuți probate în decursul veacurilor prin faptele dovezii. Din el se vede: iubirea neclintită către neam, limbă, lege și moșie, ca și dragostea nefățărită către toate popoarele conlocuitoare; iubirea sinceră a patriei ca și loialitatea cea mai corectă către tron și casa domnitoare; spiritul rîvnitor spre progres și cultură, ca și ardoarea spre libertate; rezoluțiunea firmă de a lupta pentru dreptul seu, tron, patrie și umanism ca și hotărîrea de a combate pe toți dușmanii acestora și pe toți asupritorii libertății popoarelor.

Și pe aceste baze s'a alcătuit și programul nostru de astăzi; pe aceste fundamente s'a pus viitorul nostru național, întocmai cum Trimisul cerului a edificat casa - lui Dumnezeu pe fundamentul neperitor al credinței.

*) Bărnuțiu, în marele seu discurs.

Purcezând din acestea s'a decretat libertatea și ființa noastră națională în continuitate de drept și ca o firească urmare a naturii omenesti basate pe evangheliul adevărului nemuritor.

Astăzi, când orizontul nostru s'a întunecat așa de înspăimântător, ziua de 3/15 Maiu 1848 ne apare într'o lumină sfântă, pe care trebuie să o luăm cu atât mai virtuos de călăuză a pașilor noștri, că ea este lumină aprinsă de neamul nostru în cele mai critice timpuri. La razele ei s'a arătat lumii, că suntem, că vom și fim și că vrednici de a fi suntem.

La razele acestei lumini vedem *pilde mărețe de abnegațiune pentru neam, de eroism pentru dreptate și de martiriu pentru naționalitate și libertate.*

La lumina acestei zile vedem cel mai strălucit exemplu de *unire între frați și de legătură tare între popor, dela opincă până la vlădică, pentru apărarea celor mai scumpe comori ale existenței noastre naționale.*

Și astăzi, — când aceleași comori ne sunt mai amenințate și mai atacate decât ori-când înainte; astăzi când căile funeste prevăzute cu fior de părinții noștri sunt bătucite deja de contrarii noștri, și când toate mijloacele puterii și toate apucăturile vicleniei sunt puse în aplicare contra *existenței și ființei noastre naționale*, și când împrejurările reclamă cu adevărat toate puterile vii ale națiunii la solidară lucrare de apărare, — astăzi mai mult ca ori-și-când altă-dată, ni-se cere ca să urmăm exemplele strălucite ale părinților noștri dela 1848.

Dr. Ioan Rațiu.

George Pop de Băsești.

Iuliu Coroian.

Dionisiu Vaida.

Dr. Teodor Mihali.

Rubin Pațița.

Dr. D. Ciuta.

Eată de ce ne ridicăm glasul, ca să apelăm, cu toată căldura, la toată suflarea românească, ca să se gătească cu tot sufletul și cu tot zelul de celebrarea în mod vrednic, după-cum se cuvine unui popor conștiu, memoria măreței zile de 3/15 Maiu.

Dar' nu numai glasul nostru vè cere acest lucru, îl cere și pretinde glasul timpului în care se aniversează pretutindenea cu pompă și solemnitate epocalul an al libertății popoarelor; îl cere și-l pretinde glasul ce ese din mormintele părinților noștri cari au sângerat sub sabiile dușmanilor, ori s'au stîns în furcile lor sub cele mai crude chinuri; îl cere și-l reclamă pietatea ce datorim trecutului nostru, respectul ce datorim demnității noastre de popor și credința ce o punem în viitorul poporului nostru.

Să dovedim, frați Români, că una suntem în credințe, sentimente și aspirațiuni cu vrednicii noștri părinți și să sèrbăm cu toată solemnitatea posibilă ziua de 3/15 Maiu!

Să arătăm lumii, că ținem la neamul nostru, și că hotărîți suntem a nu ne da naționalitatea noastră odată cu capul!

În fața lui Dumnezeu și a lumii întregi să dovedim, că ținem neclintit la jurământul sfânt al celor 40.000 Români și acolo în Blaj să o arătăm aceasta franc și deschis, ca și părinții noștri.

Să mergem acolo ca să reinviem forțele sufletului nostru și celebrând solemn memoria celei mai mari adunări a poporului românesc să ne întărim bărbația și hotărîrea la luptă pentru aceleași sînte drepturi și atunci putem fi siguri că vom învinge.

Convocarea adunării dela Blaj.

Primum spre publicare următorul act, căruia îi dăm cu vie bucurie loc în numărul de azi al foii noastre :

Convocare.

În vederea, că la 3/15 Maiu a. c. se împlinește o jumătate de veac dela măreața adunare de pe „Câmpul Libertății“ a Românilor din 1848, în care s'a proclamat în mod sacru și solemn credeul nostru politic, pe care îl mărturisim și azi;

și în firma convingere, că răspundem unei dorințe generale, reclamate de opiniunea publică și sentimentul obștesc al poporului nostru:

SUBSCRIȘII CONVOCĂM PRIN ACEASTA, LA BLAJ,
pe ziua de 3/15 Maiu 1898

o adunare publică de popor

în scopul de a celebra în mod festiv memoria acestei epocale adunări a părinților și strămoșilor noștri.

Dr. Ioan Rațiu.
George Pop de Băsești.
Dr. Teodor Mihali,
advocat în Dej.
Dr. D. Ciuta,
advocat în Bistrița.
Rubin Pațița,
advocat în Alba-Iulia.
Alexandru Filip,
advocat în Abrud.

(Din Abrud și jur).

Grigorie Sima,
preot.
Candin David,
director și proprietar de mine.

Ioan Macaveiu.
Alexandru Danciu,
preot rom. gr.-or.
Ioan Todescu,
paroch rom. gr.-or.
Vasile Chirtop,
Dr. Zosim Chirtop,
advocat.
Iosif Arieșan,
preot gr.-cat.
Nicolau Palade,
teol. abs.
Clement Aiudean.
Iuliu Poruțiu,
preot gr.-cat.

Nic. Coroian Ponorean.
Ioan Dejenariu jun.
Dr. Laurențiu Pop,
advocat.
Aurelian Danciu,
director de mine.
Silviu Lazar,
comptabil.
Dr. Basiliu Preda,
advocat.
Nicolau Onețiu,
preot gr.-or.
Florentin Corcheșiu,
canc. advoc.
Demetriu Goia,
preot gr.-or.

Constantin Cothișel,
preot rom.
Iosif Gomboș.
Ariton M. Popa,
preot.
Nicolau David,
proprietar.
Simion Dandea,
comptabil.
Nicolau Adamovici,
paroch.

(Din Sălăje și jur).

Ioan Banciu.
Nicolae Coman.

Dumitru Popp.
Ioan Juga.
Nicolae Comșa.
Ioan Popu.
Ioan B. Comșa.
Dumitru Roman.
Ioan Pinteș.
D. Poppa.
Ioan Oprean.
Ioan Bucșan.
Mateiu Rădulescu.
Iosif Simonetti.
Daniil Neamța.
S. Simonetti.

Ioan Borcia.	Dionisiu Vaida.	Teodor Trombitaş,	Ioan Sima.	Ioan Raţiu.
Ioan Stefla.	Dr. Georgiu Ilea.	Invetator.	Precup Păcurariu.	Simion Crişan.
Ioan Feica.	Alexiu Pop.	Dimitrie Ianchi,	Ioan Bălgradean.	Iacob Muntean.
Nicolae Hanciu.	Basiliu Podoabă.	comerciant.	Tim. Crişan.	Ioan Ciortea.
Iosif Vestariu.	Laurenţiu Pascu.	Ioan Stoica,	Ariton Draşovean.	George Muntean.
Andreiu Dordea.	Dr. Cassiu Maniu.	v.-protop.	Spiridon Muntean.	Gregoriu Pop.
Niculae Vasiu.	Dr. Iuliu Maniu.	Al. Ramonţianu.	Ilie Sibişan.	Ioan Cristea.
Teodor Petruţiu.	M. Albon.	Ioan Lupu.	Nicolae Henegariu.	Iosiv Tiuşan.
Oprea Stefla.	Nic. Bobeş.	Silviu Bologna.	Teodor Toparcian.	Iacob Popa.
Nicolae Laschu.	Emeric Pop.	Romul Ramonţianu.	Georgiu Dăianu.	Traian Popa.
Dumitru Moga.	Augustin Giurgiu.	Iuliu Ilianu,	Georgiu Şeuşan.	Ioan Muntean.
Nicolae Mosora.	N. Căciulă.	cooperator gr.-cat.	Florea Draşovean.	Gligor Popa.
Nicolae Munteanu.	Alexandru Filip.	Vasile Morar.	Ioan Crişan.	Stefan Moldovan.
Theodor Popa.	Gavriil Karsai.	Emil Olteanu.	Vasile Popa.	Iacob Muntean.
Nicolae Hăşigan.	Dr. Stefan Morar.	Nic. Solomon.	Alexandru Păclişan.	Ioan Boca.
Ioan Pascu.	Ioan Hossu.	Dem. Metea.	Maxim Ciugudean.	Ioan Tiuşan.
Ioan Buzdughină.	Ioan Laslo.	(Din Miceştii şi Jur).	Georgiu Luca.	George Muntean.
Ilie Comşa.	Tuliu Roşescu.	Ioachim Totoianu.	Maxim Crişan.	Pavel Radu.
Lazar Stroia.	Daniil Sabo.	Enea P. Bota.	Iosiv Strb.	Vasile Lucaciu.
Ioan Borcia.	Traian D. Erdélyi.	Nicolau Anca.	Toma Creivean.	Avram Crişan.
Ioan Bêrzan.	Sebastian Brânduşan.	George Heieuşiu.	Samoilă Crişan.	Nicolae Crişan.
Nicolae Gherghina.	Emil Sabo.	Teodor Crişan.	Iacob Cricovean.	Ioan Girbia.
Ioan Şiaţia.	Iuliu Bucur.	Teodor Crişan.	Ariton Bărbăntan.	Stefan Bălan.
Lupea I. Comşa.	Alexandru Birtolom.	Ioan Dăianu sen.	Silivestru Topărcian.	Vasiliu Raţiu.
A. Banciu.	Eugen Porea.	Ilie Bălgrădean.	Ispas Bărbăntan.	Achim Raţiu.
Dumitru Vulcu.	Nicolau Pop.	Niculae Ciugudean.	Ioan Crişan.	Stefan Raţiu.
Nicolae N. Țintea.	Teodor Miron.	Georgiu Giga.	Georgiu Bălgradean.	Sebastian Selegan.
H. Şimanca.	Teodor Cherebeţiu.	Petru German.	Dumitru Contor.	Ioan Moldovan.
Bucur Comşa.	Aurel Ijac.	Iacob Draşovean.	Augustin Oltean.	Vasile Radu.
Dumitru Bloţiu.	Ioan Moga.	Ioan Popa.	Andreiu Crăivean.	Ioan Ciortea jun.
George Peligrad.	Ioan Giurgiu.	Ioan Păclişan.	Ioan Draşovean.	Sevastian Cherecheş.
Ioan Peligrad.	Iuliu Chirilă.	Ignatie Topărcian.	Nicolae Moldovean.	Iacob Boca.
Oprea Baciu.	Enea Andrea.	George Moldovean.	Ioan Ordean.	Efrem Crişan.
Petru Comşe.	Lucian Balint.	Ilie Muntean.	(Din Tetuş şi Jur).	Iulian Popu.
Dumitru... (nedescifrabil).	Ioan Mesaroş.	Sim. Dăianu.	Efrem Raţiu.	Constantin Boca.
Ioan I. Hînsa.	Victor Fodor.	Mihaiu Oltean.	Iacob Lucaciu.	Simion Radu.
Dumitru Cruţiu.	Iustin Pop.	Iacob Topărcian.	Gavrilă Raţiu.	Nicolae Câmpean.
Ioan Sora.	Aurel Iustian.	Clement Bărbănczan.	Iulius Popu.	Tănase Raţiu.
Petru I. Comşa.	Toma Vasîncă.	Ioan Dăianu.	Aurel Sêrb.	Iacob Lazar.
Nicolae Neamţu.	A. Căpuşan.	Maxim Topărcian.	Teodor Lucaciu.	Constantin Albu.
Ionel Comşa.	Partene Suciu.	Iosiv Dăianu.	Demetriu Marcu.	Ioan Muntean.
Ioan Popescu.	A. Sălăgianu.	Maxim Contor.	Alimpe Barb.	Georgiu Fostac.
Niculae Têbu.	(Din Turda şi Jur).	Anghel Bărbăntan.	Vasile Oţelu.	Aurel Fostac.
Petru Apolzan.	Iuliu Vlăduţ.	Ioan Heieuşiu.	Iacob Popa.	Gligor Fostac.
Nicodin Costandel.	Simeon Pop,	Pavel Luca.	Iacob Popa.	Zaharie Lucaciu.
Antoni Dragomir.	protop. gr.-cat.	Isidor Ciugudean.	Gregoriu Bălan.	Stefan Bretoiu.
Nicolae Apolzan.	Vasiliu Micuşan,	Alexandru Creivean.	Teodor Muntean.	Nicolau Bretoiu.
Petru Sărău.	teolog gr.-cat.	Nic. Ciugudean sen.	Nicolae Titu.	Demetriu Bretoiu.
Ioan D. Birs.	Ioan Mesaroş,	Antoni Muntean.	Alepşa Cristea.	Teodor Bălan.
Ioan Murăşanu.	adv	Ioan Draşovean.	Corneliu Crişan.	
Valeriu Popoviciu.	Ioachim Raţiu.	Clement Draşovean.	Teodor Iomaleu.	Dr. E. Dăianu.
(Cluj).	Ioan Gaia,	Ioan Păcurariu.	Traian Crişan.	Silvestru Moldovan.
Iuliu Coroian,	Niculae Tămaş,	Ioan Muntean.	Mihail Crişan.	red.
advocat în Cluj.	protop. onor.	Mitrofan Muntean.	Ioan Crişan.	Andreiu Balteş.

Sêrbarea de 3/15 Maiu.

Marea zi de 3/15 sê apropie, e aci. Numai o zi doue ne desparte de aniversarea de 50 de ani a celei mai însemnate zile de istoria noastră mai nouă. Cuvine-sê deci sê sêrbăm cu toţii, cari Români ne chemăm şi în vinele căroră circulă nobilul sânge românesc, pomenirea acestei zile şi sê aducem prinos de recunoştinţă părinţilor şi moşilor nostri, cari s'au adunat pe *Câmpul libertăţii*, ca sê proclame *drepturile naţionale* şi cari apoi n'au pregetat a lua arma în mână şi a sê jerfi pentru apêrarea şi câştigarea lor.

Sus deci inimile! Sê ne unim cu toţii în un gând şi o simţire!

Adunarea de sêrbare este conchemată la *Blaj*, la locul, unde s'au adunat ina-

inte cu un jumătate de veac 40.000 de Români, însufleţiti de ideia naţională.

Noi urmaşii de azi ai lor nu ne vom lăsa mai pe jos de ei! Vom arêta lumii, că sântem vrednici urmaşi ai lor, că ne ştim iubi naţiunea, ca şi ei şi că aceleaşi ideale naţionale ne însufleţesc!

Vom merge deci pe *Duminecă* cu toţii la *Blaj*, cari numai vom putea, ca aici sê ne încălzim de simţemintele înaintaşilor nostri şi sê ne luăm nouă putere pentru purtarea mai departe a luptei naţionale.

Adunarea a fost înştiinţată la pretorul din *Blaj*, Miercuri la amcazi, de d-nii *Dr. Alexandru Pop, Aurel C. Domşa, Dr. E. Dăianu* şi *Sofron Stan*.

Programul va fi următorul: După parastasul, ce sê va ţine cu mare pompă în biserica catedrală întru pomenirea Ro-

mănilor căzuţi la 1848 în luptele pentru neam şi limbă, sê va deschide adunarea, alegându-se un preşedinte şi doi secretari.

Sê va ţine o vorbire comemorativă despre adunarea din 3/15 Maiu 1848.

Sê va face o adresă de loialitate cătră tron şi Înaltul nostru Rege şi Împêrat.

După adunare va urma banchet şi petreceri, cu vorbiri ocazionale.

Sus deci inimile! — zicem de nou. Vorba noastră sê fie: *La Blaj, la adunare!*

Acelora însă, cari din ori-şi-ce cauză nu vor putê lua parte la adunarea din *Blaj*, le legăm de suflet sê sêrbeze acasă, în oraşul şi satul lor memoria zilei de 3/15 Maiu, după-cum am scris şi în numărul din urmă.

DIN LUME.

Răsboiul Spaniolilor cu Americanii.

Am vestit, că o luptă mare s'a întâmplat între Spanioli și Americani, departe dela noi, în oceanul Pacific, la insulele Filipine, cari sunt ale Spaniolilor. Spaniolii au fost bătuti pe mare, dar' Americanii nu au debarcat pe uscat, nepunând cuprinde orașul întărit *Manilla*. Comandantul flotei americane îl ține însă încunjurat, voind a-l bombarda și apoi a cuprinde insulele Filipine. Spaniolii s'au luptat și se luptă cu mare vitejie.

În urma luptei dela *Manilla* în Spania s'au făcut tulburări, din care pricină în *Madrid* și în mai multe orașe s'au publicat starea de asediu. Acum se vestește, că în *Madrid* tulburările au încetat și numai la țeară se mai ivesc ici coala.

Privirile tuturor se îndreaptă acum spre apele oceanului *Atlantic*, spre insula *Porto-ricco* (care e a Spaniolilor) și unde se crede, că se va da zilele aceste lupta hotărâtoare. Într'aici au plecat și flota spaniolă și cea americană.

O telegramă vestește, că de pe insulele vecine cu *Porto-ricco* s'au auzit Duminecă dimineața *bubuituri grozave de tunuri*. Se crede, că se va fi încins lupta între cele două flote dușmane, dar' hotărât nu se știe încă nimic.

1848.

— Cronica anului. —

Brașov, 4 Maiu.

Sieb. Wochenblatt publică o corespondență din *Odorheiu*. Autorul, Sam. Lange, scrie între altele:

»La noi se vorbește despre o confederațiune a Sașilor și Românilor, contra Ungurilor și Sécuilor. Ce e adevărat?»

Redacția răspunde: »După cât știm, chiar nimic!»

Carloviț, 5 Maiu.

Sesiunea deputațiunii naționale s'arbești edă un apel românesc »*Cătră nația românească dela nația sârbească*«, de salutare și frățietate. Apelul e subscris de *Josif* arhiepiscop și metropolit, alesul patriarh sârbesc ca »presul deputației«.

(V. Memorialul lui Șaguna p. 142—4.)

Cluj, 5 Maiu.

Apare convocatorul dietei transilvane la Cluj, cu următoarele puncte de referadă:

1. Cancelarul.
2. Alegerea de president.
3. *Uniunea*.
4. Ștergerea relațiilor urbariale.
5. Purtare în comun a sarcinilor publice.
6. *Sanarea stărilor românești*.
7. Legea de presă.

Punctul 3, privitor la uniune sună astfel: »ca privitor la chestiunea uniunii Ardealulu cu Ungaria se vă sfătuiți, pe basa adresei noastre dela sfârșitul dietei trecute, anumit dela 3 Nov. 1847, conform legilor existente, conform relațiilor constituționale a celor trei națiuni și conform importanței ibiectului.« (P. H. Évköny 308).

Când a sosit decretul Regelui de a se convoca dieta pe 29 Maiu, clujenii, fiindcă din decret se vedea nepărtinirea uniunii, s'au necăjit mult.

(Kerékgyártó: Nev. napok.)

Pesta, 6 Maiu.

Ordinațiunile ministerului unguresc pentru Croato-Slavonia au rămas fără efect. Croații spun hotărât, că dacă ministerul mai

cutează se le trimite ceva, toate vor fi retrimise »nedesfăcute«.

Maghiarii cu Croații nu se mai pot împăca! Jelacici a declarat că el vrea să fie *aie-vea* banul Croației și nu numai cu numele. În cas de lipsă va ști pune pe picior de luptă 100,000 ficiori.

Ministrul unguresc l-a citat pe Jelacici la Budapesta, dar' precum se vede din semne el nu se va presenta. (Gaz. de Trans.)

Sibiul, 6 Maiu.

Înainte de amezai o ceată numeroasă de cetățeni și țărani români au trecut, călare, prin strada Cîsnădiei întru întimpinarea episcopului Șaguna, care e așteptat pe azi. Toți acești »bravi concetățenii ai noștri — scrie »S. B.« — purtau la piept colorile împărătești austriace. (S. B. 42.)

Sibiul, 8 Maiu.

Azi s'a ținut o ședință a comunității orașenești. Circulara magistratului Cluj, în favorul *uniunii* s'a pus — ad acta.

Declarațiunea scaunului *Mercuria* și a Sașilor din Viena, *contra uniunii*, s'a luat spre plăcută știință. S'a hotărât a eda un circular cătră toate cercurile săsești spre a expune motivele, ce au îndemnat Sibiul să se declare *contra uniunii*. — S'au luat dispoziții pentru repararea zidurilor cetății și pentru procurarea de munițiune pe seama gardei civile.

Sibiul, 8 Maiu.

În 6 Maiu a sosit aci dela Carloviț episcopul Șaguna, primit fiind de o companie de gardă săsească; l-au întâmpinat încă pe cale mai mult de 3 mii de Români din Seliște, Rășinari și jur. A doua zi (Duminecă) P. Sa a făcut liturgie la biserica din suburbu, la care a chirotonit un preot și un diacon și în fine a rostit o vorbire cătră popor, rugându-l să fie în liniște până M. Sa va dispune în favorul țeranului român. Vorbirea a fost plină de omaj față de Domnitor. La curte a primit visita Sașilor și a dirigătorilor. La 2 a fost o masă splendidă luând parte consistorul și mulți mireni. În 8 Maiu s'a ținut consistor în care s'a ales personajul consistorial.

(Gaz. de Trans.)

Săoal (Câmpie), 7 Maiu.

Lăindu-se știrea, că în absența lui Alex. Pop (Papiu) protopopul *Crișanu* și-ar pune influența sa, ca Români din Câmpie să fie reprezentați la adunarea din 3/15 Maiu numai prin câțiva preoți. V. Moldovan a sosit azi aici, dar' s'a convins, că bănuiala este neadeverată. *Crișanu* e amicul ideilor tinerimei.

(M. I. Mold.)

Cluj, 9 Maiu.

»Întărirea crește în toate părțile; toate jurnalele maghiare sunt pline de amenințări. Un patriot maghiar se adresează cătră Români provocându-i, ca în adunarea națională dela Blaj să nu facă altceva, decât să primească uniunea cu Ungaria *fără condițiune*... și să nu mai umble cerând și o *patra naționalitate*, căci prin aceea ar strica mult uniunii și în cazul acesta toate relele provenitoare d'aci s'ar sparge în capul Românilor (sic)« (Gaz. de Trans.)

Chirileu, 8 Maiu.

Solgăbirul *Madaras* a sosit azi în comună și a publicat statariul, poruncind să se ridice numai decât furcile. Porunca s'a împlinit, prin toate satele vecine s'au ridicat pe coline asemenea spânzurători.

(Mem. I. M.)

Sibiul, 10 Maiu.

»S. Bote« scrie: Cum se aude în Cluj domnește mare turburare cu privire la adunarea poporului român anunțată pe 15 Maiu. Noi totuși nu ne îndoim, că aceea, ca și cea de mai nainte, va decurge fără nici o turburare a ordinii publice, despre ce ne garantează și participarea episcopului gr.-neunit Șaguna. Resultatul adunării însă, după toate probabilitățile, nu va fi chiar favorabil uniuniștilor«. (Nr. 43.)

SCRISORI.

Răul se se vindece.

Rucăr, în 30 Aprilie 1898.

Onorate Dle Redactor!

Acum de un timp abia de 5—6 ani încoace am înepuit și noi locuitorii comunei Rucăr, comit. Făgărașului, a ne deștepta din somnul și amorțea în care a zăcut poporul român în multe părți.

Însă oare nu am pute noi locuitorii acestei comune și mai mult a ne lumina, a ne deștepta și a înainta pe căile cele bune? Acuma când este veacul civilizațiunii și pe când noi în această comună curat românească avem în fruntea noastră un primar și un cassar harnic și un învățator tiner, toți conșii de chemarea lor și calificați după lege, care toți lucră și îi rugăm ca și mai mult să facă cu noi, un popor, cum în genere este întreg poporul românesc aplicat spre tot ce este bun și folositor.

Da! lucră acești trei oameni mai sus amintiți, ne cetesc foi Dumineca și în sărbători, ne dau învățături despre lucrarea pământului și ne explică legile încât să ține de noi etc. Dar' unde este dl preot? Știm că preotul are cea mai mare influență asupra poporului, care din ușa sfântului altar se predice cuvântul lui Dumnezeu moralisându-l, inspirându-i frica de Dumnezeu și în fine luminându-l în cele lumesti. Avem și noi în comună preot, cu numele *Nistor Purdu*, în ă nu după cele amintite mai sus, nici după cum prescrie sfânta lege ci cu totul altcum, cum nu se cuvine unui fruntaș și căpetenie al comunei.

Noi nu avem mângâierea a auzi din gura părintelui nostru cuvinte dulci, mângâietoare și pline de învățături, dar' îl vedem adese-ori pe la cărcime, venind în ceartă cu oamenii și înjurându-i. Tot din patima aceasta se fac multe neplăceri, mergând la comitetul comunal și la școală adese-ori nu cu capul limpede și tot din pricina aceasta nu ni-se cetesc socotelele bisericesti, încât suntem foarte încurcați. Așteptăm în privința aceasta mângâiere și vindecarea răului dela dl protopop și ven. Consistor, căci altcum lucrurile bisericesti merg rău. Rucăreanul.

Producție și petrecere.

Perșani, 25 Aprilie c.

Stimate Dle Redactor!

În 24 Aprilie, Dumineca Tomei, s'a dat în sala școlii din comuna Perșani o producție teatrală, cu declamări, cu următorul program:

1. »Numai una«, poezie de G. Coșbuc, declamată de dl G. Bica cu bun succes.

2. »Legenda priveghitoarei«, poezie de P. Dalfu, declamată de dl Moise Flitter cu multă claritate, încât îți venia a crede, că nu e numai legendă, ci un adevărat tablou real al întâmplării cu prefacerea în priveghitoare.

3. „Declarație de amor”, dialog de Vulcan, a fost predată cu succes, cu deosebire d-șoara V. Boeriu, în rolul Porfîrei de 15 ani, a dovedit, ca începătoare, o mare pasiune, și un rar talent față de astfel de ocațiuni pentru viitor.

4. „Țigăni la miere”, anecdodă comică de Speranță, declamată cu o mare imitație de Țigan cu stropul.

5. „Pafnutie”, călugăr dela mănăstirea „Putna”, predată de M. Flitter cu o bună imitație a călugărului pățimaș.

6. Pieșa „Vecinătatea periculoasă” a fost predată foarte bine de toți diletanții, cu deosebire rolul Săfticeii ca epitropisită în persoana d-șoarei E. Comanici a fost bine executat. Doamna M. Comanici în rolul de Zimfira încă a arătat destoinicie pentru acest rol.

Nu mai puțin de aplaudat a fost jucat rolul lui Golean, negustor bogat. În fine a fost jucat rolul lui Petecescu minunat prin prefacerile recerute, pe care dl P. Boeriu le-a putut executa foarte bine.

După producțiune a urmat dans. Cu un așa mare foc și dor s'au avîntat deodată ca o furtună tinerii și domnișoarele la hora națională (dela Sinaia), după care au urmat alte jocuri. Astfel am petrecut până în zori de zi, abia la ivirea aurorii se despărțiră oaspeții și așa încetînd musica sala a rămas în doliu. Cu adevărat luminată și strălucită a fost această noapte. Dela început până la fine au decurs toate în regulă și bună înțelegere și au lăsat frumoase aduceri aminte.

Raportorul.

Despre comune.

Preliminarul și socotelele.

Dintre drepturile cele mai însemnate ale neatîrnării comunale e dreptul de a statori preliminarul de venit și cheltuielile, socotelele de încheiere și aprobarea acelora. Prin aceasta comuna dispune asupra mijloacelor de ocărnuire, își face judecată despre slujbașii sei.

Preliminarul de budget îl așterne reprezentanței primăria. Acest preliminar trebuie să cuprindă în sine toate cheltuielile ordinare și extraordinare, cu privire deosebită la acele cheltuieli, a căror acoperire o cere legea.

În preliminar se iau toate acele venituri, cari s'au întrebuintat și mai înainte spre scopuri comunale, dimpreună cu restul din anul trecut.

Preliminarul se pune spre vedere publică la cassa comunală cu 15 zile înainte de *adunarea generală ordinară de toamnă*, în orașele cu consiliu se împărțește și între reprezentanți. Adunarea e îndatorată a cetii și a pertracta observările date de plătitorii de dare din comună. Părerea celor mai puțini se alătură la protocol.

Preliminarul primit (budgetul) se înaintează comitatului dimpreună cu votul separat al celor mai puțini și cu observările venite dela singuratici. Comitatul sau îl aprobă, sau îl refuză și îndrumă comuna se facă budget nou.

Primăria e răspunzătoare pentru ținerea preliminarului. Nu e îngăduit să

cheltuiască mai mult, decât e luat în preliminar. Dacă se ivesc împrejurări neprevăzute, trebuie să ceară învoirea reprezentanței.

Socotelele (rațiociniul) comunei sînt a se face după rubricile preliminarului și se censurează de reprezentanță în *adunarea generală ordinară de primăvară*, care e a se conchema cu 15 zile mai înainte. Adunarea e datoare a cetii și desbate observările ce le fac plătitorii de dare comunală.

Socotelele censurate sînt a se așterne spre revisuire la comitat, dimpreună cu plânsorile plătitorilor de dare. Absolutul se dă numai după aprobarea comitatului. Contra hotărîrii comitatului poate apela la ministrul trebilor din lăuntru, atât reprezentanța, cât și cel-ce dă socotelele.

Fiecare comună e îndatorată a grijii de așezămintele de binefacere și culturale susținute de ea, a censura socotelele acelora în fiecare an. Deasemenea trebuie să manipeleze corăspunzător menirii lor fondurile de sub chivernisirea ei cu aceeași grijă ca și averile proprii. Despre acestea e a se înainta reprezentanței în fiecare an conspect și socoteală în regulă.

*

Cu acestea am fi sîrșit învățăturile cele mai de lipsă despre drepturile și trebuințele din comună. E bine ca cetățenii să se intereseze de ocărnuirea și chivernisirea comunei lor și să nu uite nici-odată, că drepturile și greutățile ce le au, pot să 'și-le reguleze între marginile legii cum cred ei că e mai bine; totodată spunem, că guvernul nostru are de gând să introducă administrarea de stat despre care am vorbit ceva în decursul acestor povețe. Atunci comuna își va pierde multe din drepturile, ce azi le are.

Victor Onișor.

PARTEA ECONOMICĂ.

Oculatul pomilor.

Modul acesta de altoire se face în timpul primăverii și al verei și anume în Maiu, Iunie, Iulie și August, când este mîzgă din belșug în pomi și astfel coaja se desface ușor.

Ocularea nu se face cu o mlădiță întreagă și crescută în anul trecut, ci numai cu o bucătică mică de coaje, pe care se află un singur mugur (ochiu), crescut în anul, în care se face ocularea. Coaja aceasta se taie dimineața ori seara și se ține cu partea din jos în apă până la timpul oculării.

Pentru oculat se cere un cuțit mic, care să taie bine și materie de legat — fâșii de cânepă, coaje de teiu sau rafiă. — Văzînd, că coaja nu se despoaie bine de pe pom, oculatul se mai amîna câteva

zile. Mai sucoși sînt surceii din partea de cătră răsărit și mează-noapte.

Înainte de oculare trebuie să se pregătească pădureții; ceea-ce se face ciontînduli-se vîrful și curățindu-se de ramuri; ear' pe timp de secetă pădureții să și udă.

Ocularea este modul cel mai bun și mai ușor de altoit la pomii tineri, căci prin ea se vatămă mai puțin.

Ocularea cireșilor și vișinilor isbuțește mai bine, când pădureții sînt crescuți numai din acel an, adecă fiind de tot tineri, s. p. în anul acesta să fie crescuți numai din primăvara de față. Pădureții de alte soiuri să fie de 2—3 ani.

Modul oculatului este următorul: de pe pomul nobil se despoaie coaja de altoit, grijind să se afle la ea un mugur bine dezvoltat și sub el un surcel cu frunză. Spre acest sîrșit se fac în coaje trei tăieturi în forma unei pene de scris. După aceea se urmează la despoierea coajei, care pentru a se lua împreună cu mugurul de lipsă la oculare, trebuie să fim cu grijă, ca acesta să se ridice de tot de pe lemn, adecă împreună cu colțul, ce se află sub coaje. Despoindu-se bine, rămăne sub coaje în lemn o mică gropiță. Neisbutind a despoia astfel coaja, trebuie să tăiem alta. La despoiere ne folosim de o bucătică de lemn. Marginile coajei despoiate se ascuțesc puțin, pentru-ca să se poată așeza mai bine.

Când se oculează, să se aleagă pe pădureț un loc, unde coaja e foarte netedă și apoi să se facă două tăieturi în forma lui T. În cele două cornuri, unde se împreună tăieturile, coaja se despoaie într'atîta, ca să se poată așeza coaja cu mugurul de pe pomul nobil. La despoiere să se poarte de grijă, ca să nu se vatămă partea din lăuntru a coajei, căci din pricina aceasta altoirea nu reușește.

Așezarea însăși se face așa, că partea din jos a coajei de altoit se vîră cu îngrijire sub coaja pădurețului, ear' tăietura deasupra a coajei acestuia se rămăne lipită de partea deasupra a coajei cu surcelul de altoit.

Ocularea să se întempe repede și mai bine dimineața. Ca să nu se veștejească coaja cu surcelul de altoit, aceea e bine să se țină cu partea din jos în apă.

După-ce s'a făcut oculațiunea, se leagă din sus și din jos de mugur și se poate și unge, deși aceasta nu e neapărat de lipsă.

Cei mai frumoși pomi nobili li vom avî, altoind numai 10—15 cm. dela pămînt.

La o săptămână se poate cunoaște, dacă oculațiunea a isbutit sau ba. Căzînd cotorul frunzei dela surcelul altoit la cea mai mică atingere, e semn că s'a prins.

După 2—4 săptămâni se se desfacă legătura, făcându-se alta mai slobodă; ear' la alte 4 săptămâni legătura se poate depărta de tot.

Pentru modul acesta de altoire, omul trebuie să-și câștige îndemânare, cercând mai întâiu a face toate lucrările, ca de probă, și numai după aceea a se apuca de lucru cu tot înadinsul.

După-ce oculațiunea a reușit, pe la sfârșitul lui Iunie pădurețul se cioantă cam de o palmă din sus de locul altoirei și tăietura se unge cu ceară de altoit.

Plante de tors.

IV. Bumbacul.

Bumbacul fin, pe care medicii (doctorii) îl folosesc la legarea ranelor, cel mai puțin fin, cu care sunt umplute plapomele și unele haine, apoi bumbacul tors, alb sau colorat, țesăturile de jolj, carton ș. a. se trag din planta numită bumbac, despre care vom spune ceva pe scurt, măcar-că în țeara noastră nu se cultivă, de folosit însă se folosește din zi în zi tot mai mult, aducându-se din patria lui, lucrat gata.

Bumbacul are 6 soiuri mai însemnate.

1. *Bumbacul de rînd* se cultivă și în Europa, adică în partea de lume, în care se află țeara noastră. Crește 30—60 cm. înalt, sემenându-se în fiecare an. În călduroasa Africa bumbacul de rînd este o plantă trainică, viețuind mai mulți ani. Acolo el crește și de sine sემbatic. Pe la închieturile crengilor cresc florile, cari spre virful aceloră sunt tot mai multe. În urma floarei se face fructul (rodul), care este de mărimea unei nuci, împărțit în patru despărțituri, închise cu coperișe, cari plesnesc când fructul este copt. În acest fruct se află materia lănoasă albă, care acopere sემența și care se întrebuințează pentru tors și țesut.

2. *Bumbacul de pe insula Bourbon* nu suferă nici de vânt, nici de frig, nici ploaie. Lăna din rodul lui este foarte fină și îndoit de multă ca a bumbacului de rînd. Mai bine se face la marginile mării.

3. *Bumbacul din Georgia* este îndoit mai scump ca alte soiuri de bumbac.

Peste alte soiuri trecem. Pomenim însă aici, că el poate trăi peste iarnă numai acolo, unde nu sunt înghețuri prea mari. Cu cât pămîntul e mai bun, mai bine gunoit și mai afund lucrat, cu atât dă roade mai îmbelșugate. Se seamănă sau în rînduri, sau de-alatul, sau se pune în cuiburi, cum se pune în unele locuri cucuruzul. După-ce răsare se plivește, se sapă, se rărește, lăsându-se numai câte un fir într'un cuib, unele soiuri se și udă; ear' când arborelul a ajuns la înălțime de 30 cm. i-se rētează virfurile crengilor. Îi strică vēnturile rēci, ploile mari

și seceta din cale afară, mai cu seamă pe timpul înfloririi. Apoi sânt și insecte (goange) cari îi fac mari stricăciuni.

Când e copt, rodul creapă și bumbacul (materia de tors) ese de sine. Atunci e timpul cel mai potrivit pentru culegerea lui.

Cules, bumbacul se supune scărmanărei, toarcerei, țesutului ș. a. lucrări, astfel trimitēndu-se în toate țările, unde cultivarea lui nu isbutește și cu chipul acesta ajungēnd și la noi, cari îl cumperăm cu bani grei.

Nu va fi, credem, de prisos a mai pomeni, că e o dorință a tuturor oameșilor de bine, ca bumbacul să nu iee locul cănepei și a inului, lucru de care trebuie să ne temem, vēmēnd că el se introduce tot mai cu stăruiță în timp ce cănepă se produce din an în an mai puțină, ear' cultivarea inului în unele părți este aproape părăsită.

Cultivarea cănepei și a inului sânt lucruri de mare însemnătate pentru viitorul nostru. Cultivāndu-le și pe viitor la fiecare casă, și contenindu-ne, pe cât numai se poate, dela prea multa sau chiar singura întrebuințare a bumbacului, vom face mari economii de bani, înmulțind averea națională, lucru, la care trebuie să ne gândim cu toții cât mai adese-ori în timpurile aceste rele, prin cari trecem.

Foloasele urzicilor.

Cu urzicile tinere, cari rēsar din belșug prētutindenī, nesēmēnate de nimeni, se face o mēncare necostisitoare, cu care sățenii nostri se hrănesc adesea primăvara. Întrebuințarea urzicilor la mēncare e mai rēspondită în unele țeri, în cari se gățesc în locul spanacului. Urzicile se dau și la pasēri și chiar la vite. Cu urzici amestecate cu mālăiu se cresc bobocii de rață. Pentru puī de curcă, cari sânt prea belalī de crescut și cer îngrijiri de aproape, urzicile ferte, tocate mērunt și amestecate cu gālbinuș de ou rēscopt, formează cea mai bună mēncare. Dar' și pasērilor mari le pot sluji la hrană. Când punem urzici ferte și tocate în tărīțele ce le dăm pasērilor, acestea se ingrașe repede, și ne dau ouē mai multe. În unele părți ale Germaniei, cu această buruiănă se ingrașe de obicei găștele. Sēmēțele de urzici sânt și ele bune pentru hrana pasērilor, pe cari le face să ouē mai mult.

Pentru vite ne slujesc de minune. Vacile, hrānite cu urzici ne dau lapte mai mult; laptele e mai bogat în smāntānă; untul are gust mai plăcut și se face și iarna tot așa de galben la față, cum e vara. Această buruiănă ține vitele sēmētoase, le ingrașe lesne și le ferește de molimă; ba s'a putut chiar doved, că boalele molipsitoare nu se aciuēază nici-odată printre ele. Ne vine greu să credem în-

sușirile acestei plante, ca nutreț și ca apērătoare de boale, cu toate acestea sânt prea adevērate.

Când se dau vitelor se mēnānce urzici verzi de curēnd tăiate, se pune mai āntāiu câte un maldăr într'un hārdāu, se opāresc cu apă incropită și li se dă un praf de sare. Urzicile astfel pregătite, se amestecă cu trifoiu, ori cu tărīțe, un sfert la trei sferturi din acestea și se dau vitelor, cari beau apoi cu poftă apa cu care s'au opārit. Când se dau vitelor urzici vēștejite, atunci se amestecă cu nutreț uscat, ca să le sugă umezeala din ele.

După părerea unui învățat profesor de agronomie, urzicile lāsate să le ia soarele, să le pālēască și să le slābească puterea de urzicare a frunzelor, se pot socoti printre cele dintāiu nutrețuri verzi. Când sânt uscate cu desēvrșire, formează nutrețul cel mai hrānitor din câte a putut el să cunoască, și această însușire îndreptățeste pe bunele gospodine din alte țeri să le deē vacilor mēncare.

Din „Albina“.

N. N.

Roirea albinelor.

Întreagă vieța albinelor este vrednică de admirarea noastră. Facerea fagurilor, adunarea mierei, curățenia, buna rinduială, apērarea avutului lor, creșterea puilor și celelalte sânt tot atâtea lucruri minunate; dar' nici unul din ele nu întrece roirea.

Încă de prin Februarie matca începe a oua și ouă mereu primăvara, vara și toamna. Până prin Aprilie depune numai ouē de albine lucrătoare, aceste înmulțindu-se zi de zi. În Aprilie și în Maiu începe a oua și ouē de trāntori; ear' de regulă în Maiu și Iunie și de cele de matcă.

În Maiu stupii de frunte sânt atât de bogați în albine, încât aceste nici nu mai încap în coșniță, ci se vēd ghemuite și dinaintea urdinișului, mai cu seamă seara, peste noapte și dimineata, când sânt toate acasă. Acesta e semnul cel mai invederat, că stupul e aproape de roit. Pe timpul acesta sânt și trāntori destui în fiecare coșniță, în unele însă foarte mulți. Tot acum este crescută și o matcă tinēră, pe lângă cea bētrānă; ceea-ce se poate afla, între altele, prin cāntecul lor neobiciuit altă-dată. Acest cāntec se aude în timpul zilei și al nopței. Matca cea bētrānă dă un sunet ascuțit, ear' al celei tinere și neeșită încă din gāoace se aude mai gros.

Timpul roirii este de regulă înainte de ameazi, de pe la 8 ore, începēnd; unii stupi însă roiesc și îndată după ameazi. Zilele frumoase, cu soare și fără vēnt, sânt cele mai potrivite pentru roit. Pe timp frumos se capētă roii cei mai buni; din contră, întrevenind ploaia sau vēntul în momentul când s'a început roirea, de regulă roitul nu e destul de bun,

fiindcă în această întemplantare multe albine, cari ar fi fost să ese cu roiul, rămân în coșniță și multe din cari au eșit se refutorc în coșniță.

Cu roiul dintăiu ese matca cea bătrână și albinele, cari au mai sburat pe afară; ear' în coșniță rămân albine tinere, trântori, matce în pregătire, pui și ouă. Aceasta e și pricina, că în zilele dintăiu după roire, nu se ved sburând multe albine din stupul care a roit.

În timp de 9 zile mulțime de albine ajung în stare de a pute sbura pe afară și mai multe matce sânt formate. Una din aceste matce conduce roiul, așa numit al doilea, și ea rămâne mama stupului. Matca aceasta se fructifică (cocoșește) cu un trântor în timpul roitului, întocmai cum se poate vedea foarte bine la muște; în coșniță cocoșirea nu se întemplantă.

La 3 zile după roirea a doua se poate întemplantă a treia și după 2—3 zile a patra roire; dar' prea multa roire a unui stup nu numai că nu e folositoare, ci din contră e stricăcioasă. Stupul, care roiește prea de multe ori se slăbește din cale afară și roiul din urmă încă nu sânt de nici o treabă. De aceea înțelepțește lucră acel stupar, care nu lasă un stup să roiască mai mult de odată și numai în acel cas și a doua-oară, când din pricina timpului nepotrivit roiul cel dintăiu a fost slab.

Oprirea dela roit.

Cum am arătat, nu e bine a lăsa un stup să roiască de 3—4 ori, deci stuparul trebuie să facă ceva pentru împedecarea dela prea multă roire.

În coșnițele de nuiele se urmează astfel: seara sau dimineața după roire, se ia coșnița, se întoarce cu gura în sus, și — ținându-o între genunchi — șezând pe un scaun, se suflă fum din greu asupra albinelor (fie de tutun, din o treantă aprinsă la un capăt, de balegă, putregaiu ș. a.).

Cu chipul acesta albinele se trag cătră fundul coșniței, fagurii rămânând liberi, astfel că se ved celule (tățele) de matcă, cari sânt făcute pe de marginea din jos a fagurilor. Aceste se taie, lăsându-se numai una, care e mai mare.

Mutarea la alt loc a coșniței cu stupul, care a roit, și punerea roiului în locul ei, încă ajută încătrva împedecarea roirei mai departe; pentru-că în modul acesta toate albinele, cari au sburat vre-odată, se trag la locul cel vechiu, rămânând stupul care a roit numai chiar cu albinele cele tinere.

Dacă 'i-s'ar pute pune coșniței și un adaus în partea deasupra, albinele se trag cu timp în sus și își ved de lucru, trecându-le pofta de roit; pus în partea din jos adausul nu e aproape de nici un folos.

În coșnițele mobile oprirea se face cu mare ușurătate, pentru-că aici li-se poate da albinelor mereu de lucru, punându-se din timp în timp faguri în partea de cătră use a coșniței — firește treptat — tot câte doi, până s'a umplut despărțământul de clocire cu albine. Atunci li-se dă de lucru și în despărțământul de miere, adecă se descopere gratia lui Hanemane, punându-se un fagur cu albine și pui, cum și rame cu faguri sau măcar cu începuturi de faguri ori de ceară. În urma acestei lucrări, albinele vor începe a trece și în partea din sus, apucându-se de lucru.

Umplând albinele figurii de miere, aceasta se scurge cu ajutorul mașinei anume spre acest sfârșit și fagurii se pun din nou în coșniță la locul lor. Firește, că acest lucru se face, când nu voim de loc a lăsa să roiască un stup; când însă voim să împedecăm roirea de a doua sau a treia-oară și aici trebuie să tăiem celulele până la una, școțând fagur după fagur din coșniță, ceea-ce se face dimineața pe răcoare.

Legea muncitorilor agricoli.

(Urmare și fino).

VI Dispoziții penale (pedepse).

Cel-ce se tocmește la mai mulți stăpâni, să pedepsește cu închisoare până la 15 zile și în bani până la 100 coroane. De lucrat trebuie să lucre la stăpânul, cu care a încheiat contractul cel dintăiu. Toate speșele, ce le-au avut ceilalți stăpâni, le poartă muncitorii, cari au înșelat (§. 61).

Cel-ce îndeamnă pe un lucrător să părăsească pe stăpânul seu să pedepsește cu închisoare până la 15 zile și în bani până la 600 coroane (§. 64).

Cu temniță până la 60 de zile și în bani până la 400 coroane să pedepsește cel-ce voește să împedecă pe lucrători dela lucru și cel-ce răspândește știri mincinoase, ori adună bani, ori ține adunări cu lucrătorii, asemenea cel-ce își dă casa pentru astfel de adunări (§. 65).

Aceeași pedeapsă îl ajunge pe cel-ce îndeamnă pe cineva să nu-'și vadă de cărtică, să nu îplinească condițiunile contractului, cel-ce vrea să oprească pe cei rămași în lucru și-'i laudă pe cei îndărătnici, ori adună bani pe seama lor. Tot așa pățesc și cei-ce se adună pentru de a opri lucrul la locul, unde au să lucre, ori la casa stăpânului ori a încredințatului lui (§. 66).

Dacă un lucrător ori ziler nu-'și poate plăti pedeapsa în bani în timp de 48 ore, vine închis (§. 70).

Din banii de pedepse se formează în fiecare comună un fond de ajutoare pentru lucrătorii și zilerii comunei (§. 71).

VII. Autoritățile.

Pentru judecarea neînțelegerilor ivite între stăpân și lucrător, asemenea și pentru pretensiuni până la 100 coroane, s'au designat următoarele direcțtorii:

I. Instanța primă:

- a) în comitate primpretorul;
- b) în comune municipale membrul designat de consiliul comunal, în comue cu magistrat regulat primarul;
- c) în Budapesta primarul cercului.

II. Instanța a doua: subcomitetul exmis de comitetul administrativ comitatens sub presidenția comitelui-suprem.

III. Instanța a treia: ministrul de agricultură. *Vic. Jazdr.*

Asigurările contra grindinei și a focului.

„Grindina nu lasă scumpete în urma ei, ci oameni săraci“.

Cât timp nu se ivesc pagube mari și dese de grindină, agricultorii nu se gândesc la o asigurare. La ivirea unui nenoroc se caută în toate părțile după cauza lui și agricultorii se tânguesc că statul să îngrijește atât de puțin de binele și soarta lor. Se plâng de o asigurare obligătoare din partea statului și cred, că statul ar pute introduce o asigurare fără cheltueli, sau numai cu cheltueli neînsemnate. Aceasta părere după constatările mai noue s'a adevărit de foarte greșită. Pe stat, ce e drept, la o asigurare generală, 'l-ar costa speșele de administrație cu mult mai puțin, ca pe societăți, premiile una cu alta însă nu ar pute fi mai mici ca la societățile de asigurare. Mărirea primelor de asigurare la o împărțire dreaptă a riscurilor după clase în părțile băntuite des de grindină, ar fi așa de mare, încât ar întrece de 3—4 ori contribuțiunea (darea) de pământ cătră stat și ar fi și insuportabilă.

În contra unei asigurări obligătoare de grindină din partea statului vorbesc și multe alte cauze. Cu drept cuvânt s'ar pute pretinde atunci și o asigurare obligătoare contra pagubelor provenite din îngheț, trăsnet, tempestăți, inundări, șoareci și altele de felul acesta și se naște întrebarea: „unde s'ar pute pune stavila, la care ar trebui să înceteze obligativitatea statului de a apăra pe cetățeni de perderi prin asigurări?“

Din toate cauzele expuse mai sus nu reese altceva, decât că agricultorul să-'și caute însuși mijloacele prin cari ar pute ajunge la o asigurare ieftină și dreaptă contra daunelor provenite din grindină.

Statul și reuniunile agricole caută în continuu a ajuta pe agricultori la ajungerea acestui scop folositor. De comun auzim pe agricultori: „Asigurările sânt prea scumpe“, să aduni numai toți banii dați pentru asigurări de vite, incendiu și grindină, suma ce rezultă ar fi destul de mare pentru agricultor.

O parte mare dintre agricultorii nici nu cunoaște mărimea primelor de asigurare. Așa numita mărime, care nu se poate învinge a primelor de asigurare, zace numai în calcularea adese-ori fără judecată și nedreaptă. Este drept însă, că primele de asigurare pentru grindină sunt în comparație cu primele de foc ceva mai mari.

Asigurarea de grindină are cu totul o altă însușire. Este cercul pentru asigurările de grindină prea mic, atunci primele de regulă sunt mai mari. Grindina cade de comun numai în anumite părți, așa că unele părți sunt mai des bănuite de grindină decât altele. Mai mari pagube face grindina la rapiță, pomi și vii, de aceea în părțile acelea unde se cultivă numai nutreț, cartofi și cereale, foarte puțini agricultorii se gândesc la asigurare.

Numai acolo, unde grindina cade mai des și aproape în toți anii, se asigură agricultorii. În urma acestei împrejurări, asigurații trebuiesc se plătească prime mari și cu toate aceste societățile de asigurare nu fac cine știe ce afaceri. Spre a scăpa societatea de perderi, consiliul ei la ivirea daunelor de grindină încă caută a scăde cât se poate despăgubirile.

Și la asigurările de grindină, ca și la cele de incendiu și de vieață sunt două forme, anume: societăți reciproce și societăți pe acțiuni. La cele dintâi asigurații au se supoarte în comun cheltuielile de administrație și pagubele anuale. De aceea agricultorul înainte de a se asigura trebuie să se informeze despre toate cauzele, despre modul și felul urcării ulterior a primelor, ca mai târziu să nu fie silit a contribui la despăgubiri, și cu deosebire la speșele extraordinare de administrație, cu sume suplimentare mari.

(Va urma.)

Sfaturi economice.

Coșnițe bune de stupi.

Coșnițele bine întocmite sunt de mare însemnătate în stupărit. În ele stuparul poate lucra după plac ori-și-când. N'are lipsă să omoare albinele, se poate ajuta când cere trebuința și poate scoate mierea cu înlesnire în ori-ce timp. Albinele iernează și vărează bine în ele și câștigul este mult mai mare. Mai bune sunt coșnițele așa numite mobile (mişcătoare), pentru-că ramele sau parcanele lor se pot scoate afară și ear' pune la loc, împreună cu fagurii, mierea, puii și albinele de pe ele.

Dar' nu toate coșnițele mobile au aceeași mărime și întocmire, de aceea nici nu sunt toate pe o formă de bune; de aici urmează, că mulți începători se ocupă de stupărit cu coșnițe puțin potrivite, și greu de umblat cu ele, de cari mai târziu bucuroși s'ar scăpa, se poată.

Alții eară cearcă și cu un fel și cu altul de coșnițe, ceea-ce e un lucru anevoios. Mai bine fac însă aceia, cari își cumpără măcar o coșniță de muștră, bine întocmită în toată privința până în cele mai mici amănunte și în ea să-și așeze cel dintâiu roiul. După această coșniță își poate apoi face însuși cât de multe și toate bune. Astfel de coșnițe mobile face mésarul Ioan Stroia, în Orlat, comitatul Sibilului, posta și gara în loc.

Cumpărarea roilor.

Modul cel mai lesnicios pentru prășirea stupilor este prin cumpărarea de roi. Având coșnițe de cele mai bune, cumpărând roi și așezându-i în ele am făcut lucrul cel mai înțelept, căci am pornit dela început pe calea cea bună.

Roirea se începe în Maiu și astfel de roi sunt cei mai buni, dacă matca e tinără — din anul trecut — și dacă cu ea împreună sunt albine foarte multe, fiind adecă roiul de frunte. Roiul se cumpere dela un stupar priceput și vrednic de toată încrederea. Un astfel de stupar poartă socoteală despre vârsta matcelor și cumpărătorul nu cumpără stupul pe nimerite și pe noroc; căci cu chipul acesta ușor se poate alege nimica de roiul, mai cu seamă dacă matca e bătrână, de 3—4 ani. Această matcă se poate prăpădi chiar atunci când îți e lumea mai dragă. Deci să cumpărăm roi timpuri, bogați în albine și cu matcă tinără!

Știri economice.

Tirgul de vite din Sibiu a fost foarte bine cercetat și s'au vândut multe vite. În total s'au vândut 206 porci, 7971 oi, 858 cai și 3.516 vite cornute.

Stațiune pentru încărcat vite. Ministrul vestește, că la stațiunea Zam, de pe linia ferată Alba-Iulia—Arad, se pot încărcă tot felulul de vite pentru transport pe căile ferate.

O nouă bancă românească. În Sighișoara se pune la cale întemeierea unei noue bănci românești.

Vrednicul protopop român gr.-or. de acolo, dl Dim. Moldovan a conchemat spre acest scop la o consfătuire pe fruntașii din acele părți, pe Dumineca trecută, 8 Maiu c. Nădăjduim, că lucru bun se va face și de aceea zicem fruntașilor români de pe la Sighișoara: Înainte cu D-zeu.

Semnele vremii. Din Turda ni-să scrie, că pe acolo, ca și în toate părțile grâu a fost foarte puțin anul trecut, dar' s'a făcut binișor cucuruzul. Făina de grâu și pânea e scumpă. Ca un semn al timpurilor este împrejurarea, că în piața Turzii se vinde *mălaiu copt*, ceea-ce până acum nu s'a întemplat nici-odată. E curios însă, că cel-ce a început aceasta e Jidov.

Starea sămănăturilor. După raportul ministrului de agricultură ungar starea sămănăturilor pe la sfârșitul unei trecute a fost următoarea:

Sămănăturile de primăvară se arată frumoase.

Grâul de toamnă e mijlociu; dar' în unele părți ale Ardealului a perit peste carnă; în locuri de aceste s'a sămănat cucuruz.

Săcara de toamnă este mai slabă ca grâul; nu este nici mijlocie. Săcara de primăvară e în stare bună.

Cucuruzul s'a sămănat în Aprilie.

Sămănatul ovășului merge bine.

Rapița a perit în multe părți peste earnă; unde a rămas, e rară.

Legumele, apoi viile și pometurile se desvoaltă frumos.

Vermii au făcut mari pagube în bucate peste tot locul.

Fânățele prin Ardeal și Bănat sunt frumoase.

Țeara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela Mureș.

de

Silveștru Moldovan.

Isvoarele Someșului Rece.

(Urmare).

Aflându-se călătorul sus pe Balomireasa, la locul de obârșie al Someșului, numit »rece«, poate se va întreba, că oare pentru diferența de temperatură a apei s'a dat conumele de »cald« și »rece« celor două Someșuri, cari pornind din locuri deosebite, se întâlnesc în urmă ca doi frați depărtați?

De părerea aceasta este Schmidl în cartea sa pomenită »Das Bihargebirge«, dar' din cauza diferenței de temperatură ce există în timpul iernei între apa celor două riuri. Vara apa Someșului-Rece nu este mai rece, ca cea din isvorul Someșului-Cald; ea are o temperatură de 9—10% R.*). Altcum este aceasta în timpul iernei. Someșul-Cald isvoarește în o regiune, în care prevalează formațiunile de calc (văroase), pe când Someșul Rece își ia obârșia din un teren format de schisturi și gresii (peatră de nășip). Acest teren iarna este mai rece decât cel de calc și diferența aceasta de temperatură o are și apa isvoarelor. De aci se derivă, după părerea lui Schmidl, conumele caracteristice ale celor două brațe, cari alcătuiesc Someșul-Mic.

Să poate, ca să fie corectă aceasta părere, dar' în ori-ce cas trebuie să luăm în considerare și diferențele climatice. În munții de pe Someșuri clima în general e aspră, dar' clima de pe valea Someșului-Rece e cu mult mai rece și neprietenoasă, ca cea de pe malurile Someșului-Cald. În regiunea isvoarelor Someșului-Rece, chiar și la Dames, loc situat mai jos decât Balomireasa, din pricina climei reci nu se pot prăși cereale; nici ovășul nu dă roadă și numai arborii și iarba alcătuiesc vegetațiunea. Să poate deci, ca numirile de »rece« și »cald« să stea în legătură cu clima și să marcheze și diferența de temperatură, ce se manifestă în clima de pe cele două Someșuri.

* Un călător a aflat temperatura apei Someșului-Rece, la 19 Iulie 1889 dimineața la 9^{1/2} ore de 9% R. la isvor, și de 10%, mai în jos, pe când temperatura acruului era de 14^{1/2}% R.

În apropiere de obârșia Someșului-Rece isvorește pârâul *Răcădău*, care este cel mai însemnat afluent al Someșului-Rece. În regiunea isvoarelor acestor două râuri, în stânga dela valea Răcădăului, se ridică frumosul munte *Vârful-Vârfului*, la o înălțime de 1672 m. De pe culmea lui ni-să deschide o frumoasă și largă priveliște. Spre mează-zi ne cad în zarea vederei satele Moșilor: Albacul, Scărișoara, Certeja și Vidrele, spre apus vedem înălțându-se puternicele piscuri ale munților Bihariei, spre răsărit, mai în apropiere, se înalță *Muntele-Mare*, ear' spre mează-noapte vedem respirându-se în depărtare munții de pe cele două Someșuri, cu ramuri extinse și cu două mari podeiuri, pe cari se află împrăștiate comunele *Mărișel* și *Măguri*.

(Va urma.)

CRONICĂ.

Abdicarea Monarchului. „Magyarország” pretinde a ști din cercuri ale curții din Viena, că M. Sa Monarchul, obosit de grijile domniei este hotărât a abdice îndată după încheierea sărbătorilor jubileului Său, lăsând de urmaș pe Archiducele *Francisc Ferdinand*, pe care însuși Monarchul îl învață și-l dedă la afacerile mari ale domniei.

Pomentea lui Barițiu. Joia trecută, la sf. George, s'a făcut în biserica parochială gr.-cat. din Sibiu obiciauitul parastas pentru *George Barițiu*. Din cauza timpului neplăcut parastasul s'a servit în biserică, ear' nu la mormântul marelui răposat, care zace sub umbra zidurilor bisericeii, lângă baronul *Ursu* și aproape de *Papiu Ilarianu*. A slujit însuși protopopul *I. V. Russu* și capelanul *N. Togan*. Întreagă slujba a fost de o solemnitate deosebită. Corul învățătorilor din tract, cari aveau să-și țină adunarea, a cântat foarte frumos. Între public au fost multe dame, membre ale reuniunii pentru înfrumusețarea bisericeii, a cărei activitate frumoasă s'a văzut și cu acest prilej. Altarul era foarte cu gust împodobit. Au fost de față și elevele internatului „Asociațiunii” — pentru care Barițiu a lucrat atâta — dar' numai elevele greco-catolice (!), sub conducerea chiar a d-șoarei directoare, care a depus două cununi de flori naturale pe mormântul marelui nostru barbat.

„Negreștii” sau „Negruștii”. La afacerea steagului negru din Zorlențul-mic, despre care am scris în numărul din urmă, *Pesti Napló* scrie sub titlul de mai sus următoarele: „Am vestit și noi, că judele din *Kis-Zorlencz* (comit. Caraș-Severin) a arborat pe casa comunală, în ziua de 11 Aprilie steag negru, ceea-ce a făcut plăcere chiar și între locuitorii români (?). Vicecomitele *Litsek*, cu subnotarul *Deschan* s'au dus la fața locului, să facă cercetare în această afacere. Primarul a recunoscut că el a arborat steagul negru, dar' s'a scusat cu aceea, că a făcut acest fapt din neînțelegere, căci nu a cetit bine porunca notarului, care era scrisă în limba română și spunea: că „Stagul casa comunale negresit”, adică, că în 11 Aprilie din incidentul sărbătorii naționale, să arboreze negreșit steagul național. Cuvântul negreșit *Olariu* l-a cetit „negrușit” și prin urmare a arborat steag negru. Notarul *Petru Stuplan*, care însuși a scris porunca, află de posibilă greșeala, pentru-că deși *Olariu* nu este om cult, până acum s'a purtat destul de patriotic”. —

Rutenii și guvernul. *Kelet*, organul Rutenilor vorbind despre proiectul de lege așa numit al congruei, zice că el a mărit nemulțumirea „patrioticilor” *Ruteni*, cari găesc, că prin acest proiect guvernul aruncă și asupra lor o nouă sarcină. Articolul lui „*Kelet*” se sfârșește astfel:

„Dacă guvernul are la inimă binele Rutenilor, atunci *ocrotească-i de despoierile Jidanilor*, restabilească-i în aceeași bunăstare materială, în care se aflau înainte de imigrarea Jidanilor și nu-i încerce cu dări bisericești tot mai mari și fără folos; atunci preoțimea ruteană gr.-cat. nu va cere nici ajutor de stat, ba nici chiar congruă, și atunci nu va fi nici chestiune ruteană!”

Grijlăt-vă flumant, că-i rău. Îi vine omului să ridă, cu câtă naivitate rătăcioasă scriu foile ungurești, când îi vorba de a lua la refec pe cineva, în chestia, unde le este atacată, vezi doamne, ambiția națională.

„Pe Unguri i-au batjocorit și scuipat, — zice o foaie ungurească — da, ce e mai mult (!) pe un anumit *Lukács*, funcționar de tren, l-a bătut pe corso, de l-a făcut tot sânge”. Aceasta e o telegramă venită din Fiume, unde în zilele acestea, precum am anunțat deja și noi, s'a făcut alegerea de podesta (primarul orașului). Năcazul între unguri în urma acestei telegramă e grozav. Nu își pot închipui cum au cutezat așa ceva humanii. Între multe alte lecții, adresează un fel de dorgator lui *Msyänder*, fostului podesta și zice foaia ungurească, să spună *Mayländer* soților sei de principiu următoarele: În Fiume sunt vre-o 40—50 de finanți unguri, tot băieți sdraveni și robusti, cari au sabie, nu panganel (!) și ușor se poate întâmpla, ca într'un cas analog, cu cel de sus amintit, acești „zdraveni” băieți să-și iasă din sărite, și apoi... apoi va fi grozav, căci la acestia de giaba le vor striga a basso! Îi vor bate pe toți demonstrații, ca pe dobă, facăt aceia vor trebui să fugă de pe *Citavnica Kapanja* la molo *Adamich* și îndărăpt. Ce va fi atunci? — zice foaie. Dar' zău, că nici noi nu știm și ne-ar plăcea să chiar vedem pe bravii finanți. Gendarmii s'au produs destul, acum urmează să se producă finanții, apoi e mântuită ideea de stat maghiar.

Din Turda se anunță, că instalarea noului protopop gr.-cat. al Turdei, dl *Artemiu Codarcea*, s'a făcut Dumineca trecută cu mare pompă. La gară i-s'a făcut o primire frumoasă, fiind condus în oraș de un lung șir de trăsuri. Mulțime de preoți, învățători și popor din Turda și împrejurime au asistat la instalare. Instalarea a condus-o dl *Nic. Solomon*, protopop în *Ludoșul-de-Murăș*.

Voluntarii Americanilor. Insuflecția e mare și în Madrid și în America. În ambele locuri se însinuă voluntarii cu droaia. Cu toate acestea dolarii americani fac cuceriri mai mari și aceasta se vede din rezultatul verbuării *Yankeeilor*. Deocamdată Americanii au lipsă numai de 125.000 de voluntari, dar' numărul însinuărilor trece deja peste 800.000. Ce face banul!

Grindină în comitatul Bacii. Vineri s'a descărcat asupra comitatului *Bacii* o puternică furtună împreună cu rupere de nori și cu grindină, făcând grozave pagube în sămănături, în vii și în pometuri. Grindina a căzut timp de zece minute, acoperind pământul cu un gros strat de ghiață.

Un honved din 48 mort în luptă. Un bătrân și „viteaz” honved din 48 a murit zilele acestea, în urma loviturii în cap ce a primit într'o — cărcimă. Ziarele maghiare de altcum îi laudă bărbăția, cu care curajosul honved s'a luptat pe moarte și vieță — în cărcimă, lovind în cap și el pe doi oameni. — În luptă și-a sfârșit viețea „nobilul” honved.

Agronom diplomat. Din *Viena* ni-se scrie, că dl *Paul Bogdan*, care timp de un an a funcționat ca provizor domonial al fundațiunii „*Ladaj*” din *Petrisat* lângă *Blaj*, absolvând școala superioară agronomică din *Viena* (ramul agricol), a depus în 27 Aprilie n. c. cu bun succes și ultimul riguroa, în urma căruia a obținut diploma în acest ram.

Monument lui Grigore Alexandrescu. Primum următoarele: Desvôlirea monumentului ridicat în *Târgoviște* poetului și marelui fabulist *Grigore Alexandrescu*, va avè loc în ziua de 20 Septembrie 1898. Sânt invitați la această sărbătoare toate foile, societățile și așezămintele culturale. Programul detaliat și invitațiuni speciale se vor trimite din vreme tuturor, comitetul va stărui a se pune la dispoziția invitaților, un tren anume din *București* pentru *Târgoviște*. Comuna *Târgoviște* va da un bauchet invitaților.

Socialiștii se mișcă. Socialiștii, pe cari de curând i-au alungat din *Pesta*, agitează mereu prin provinciă. Se anunță din mai multe părți ale țării turburări socialiste, cari amenință a fi foarte serioase. Cu deosebire sânt îngrijii proprietarii, căci lucrătorii îndemnați de conducătorii socialiști se pregătesc deja de acum la grevă. La secere și la alte lucrări de câmp earăși va fi mare lipsă de muncitori.

Ospitalitate maghiară. Știe Dumnezeu cum l-a adus soartea pe un Francez, anumit *Valentin Rousseu* în *Ungaria*. Străin fiind în țeara „ospitală”, a ajuns la sărăcie. Zilele acestea fiind în *Dunakesz* și văzându-l sbirii poliției l-au și provocat îndată să se legitimizeze. Bietului om îi era rușine să-și spună adevăratul nume și la provocare a tăcut. Un gendarm viteaz l-a și prins la moment să-l ducă la poliție. *Rousseu* s'a sbătut în mâinile lui, ear' gendarmul, viteaz fiind și *Ungur* fiind, îndată l-a străpuns cu sabia prin foale. Nenorocitul om se luptă cu moartea. Despre aceea, că pe gendarm l-ar fi arestat, tace cronica. A fost *Ungur* gendarmul de sigur.

Călătorie cu șoareci. Un ziarist din *America* s'a rămășit, că va călători în jurul pământului fără nici un crucer, tot de ce va avè lipsă își va câștiga în decursul călătoriei și, că trei șoareci din *Sumatra*, pe cari i-a luat cu sine într'o cutie de lemn, îi va purta cu sine în tot decursul călătoriei. Dacă șoarecii vor muri în această călătorie, ziaristul are să plătească 3000 de dolari, ear' dacă îi va aduce teaferi și vii, va câștiga rămașagul, având să i-se plătească de fie-care șoarece câte 20.000 de dolari. În zilele aceste a sosit omul cu șoarecii în *Pesta*, fără nici un bagaj, cu o cutie de lemn sub-suocară. În ea erau soții de călătorie. A dat însă de o primejdie pe drum. În *Rotterdam* e plică i-a consumat un soț. Și soț ca soț, dar' l-a lipsit de 20.000 dolari.

Neolog. Primum următorul anunț funebral: Ne împlinim o datorință de o adâncă durere făcându-Vă cunoscută trecerea la cele eterne, azi, Luni, în 9 Maiu st. n. a mult iubitei noastre mame, surori etc. *Maria S. Banciu născ. Roșca*, în etate de 52 de ani, după un sbucium lung și greu. — Aduceți-vă aminte de ea! Săliște, în 9 Maiu 1898. Întristații. — Regretata este mama bravilor tineri *Ioan, Dumitru și Axente Banciu*. Prin moartea ei o mare parte din cele mai distinse familii din Săliște sunt atinse de grea jale, la care ne asociăm și noi.

„**Budapești Hirlap**“ zice: Trenurile de stat sunt totdeauna cetății tari ale maghiarismului. Vedem aceasta și din faptele pe cari oficiile trenurilor de stat le fac pe terenul maghiarisării numelor. Tot la a treia, a patra Duminecă ne face mare bucurie foaia oficială, publicând cete întregi de nume, a funcționarilor și impiegaților dela oficiile trenurilor, cari ca corporațiune, cu o voință și deodată și-au schimbat numele străin cu nume unguresc.

În foaia oficială de azi, pe lângă alte maghiarisări de nume, — vedem earăși un strașnic șir de oficiali dela trenurile de stat, cari și-au ales nume maghiar. În șirul acestora nume sunt reprezentate toate branșele amplotaților de tren, începând dela funcționari înalți, până jos la păzitorii liniilor, servitorilor și lucrătorilor de tren. 83 este numărul lor, 48 capi de familie și 35 de băieți. *Cei mai mulți sunt de pe liniile transilvanene.* Sunt mulți și dintre aceia, al căror nume era românesc (suna românește).

Semnele vremurilor: Un soldat de naționalitate Croat, cu numele *Ivan Maciacarja*, s'a certat într'un birt din Zagreb cu mai mulți honvezi unguri și eșind pe stradă a întâlnit trei oficeri unguri, cari vorbeau ungurește. Imediat acest soldat, apucat de o teribilă înverșunare, își ridică arma împotriva acestor oficeri, numindu-i călăii poporului croat. El a fost arestat în cele din urmă. — Semnele vremurilor!...

Proces de presă. Acuși se va pertracta în Cluj procesul de presă intentat contra energicului ziar săsesc *Kronstädter Zeitung* din Brașov. Așa se vede, că guvernul persecută cu dragoste și pe compatrioții noștri Sași, că prea curând se urmează unul după altul procesele de presă.

Pedepsirea falsificărilor de vinuri. S'a dat o nouă poruncă pentru aplicarea legii contra falsificărilor de vinuri. Până acum s'au pedepsit vre-o patru neguțetori mari de vinuri, pe doi cu câte 300, pe al treilea cu 12.000 fl. și pe al patrulea cu 11.000 fl.

Sporirea sufletelor. După datele statistice oficiale în luna *Februarie* s'au născut în Ungaria (și Fiume) 56.949 de băieți. După statistica comitatelor sporirea cea mai mare este în comitatul *Sabolciu*, cea mai mică în comitatul *Făgăraș*.

Risul ca leac. Un cardinal cu numele *Saldiani*, în urma unei umflături la grumazi, era aproape să moară. Servitorii din casă, cari credeseră că a sosit ciasul din urmă pentru stăpânul lor, începură să fure de prin casă. Atunci o maimuță, ce se afla în chilie, luă pălăria cardinalului, și-o puse pe cap și începuse să fugărească pe hoți. Împrejurarea aceasta făcând pe muribundul cardinal să înceapă a rîde, așa că cutremurându-i-se întreg corpul, umflătura din grumazi, care era pricinuită de o rană, și se sparse și la câteva zile în urmă cardinalul se vindecă.

Loc deschis. *)

Mulțumită publică.

Cu ocaziunea sfințelor sărbători ale învierii, unii dintre creștinii noștri aducându-și aminte de cuvintele; „Sfîntește Doamne pe cei-ce iubesc frumseța casei Tale“ au făcut bisericii de aici următoarele daruri:

Epitropul *Marcu Moisescu* cu fratele seu *Paim* au dăruit bisericii un policandru foarte frumos în preț de 65 fl.

Locuitorul și actualul primar din *Cireșa*, *Ioan Măgeriu*, a dăruit o cădelniță în preț de 10 fl., ear' primarul din comuna *Zăvoi*, *Apostol Florei*, a dăruit o candelă în preț de 8 fl. pentru icoana maicei *Domnului Isus Christos*. Pe lângă aceste avînd biserica lipsă de haine negre la stăruința subsemnatului s'a cumpărat un rîud de ornate foarte frumoase, la cari au contribuit următorii:

Ioan Grozăvescu, preot, *Avram Magarin*, codrean câte 1 fl.; *Ioan Flecea*, *George Ferindescu*, *Apostol Florei*, *Ioan Cerpaz*, *Trandafir Flecea*, *Gravila Tuștean*, *Mihuți Florei*, *Ioante Bunei*, *Antonie Bunei*, *Serapin Bunei*, *Mihail Olariu*, *Ioghin Banceu*, *Afilon Ursulescu*, *Rusaliv Sirb*, *Samfir Boldea*, *Luca Boldea*, *Ioan Măgeriu*, *Avram Măgeriu*, *Atanasie Știopu*, *Dămian Boldea*, *Alexandru Popovici*, *Ioan Moisescu*, *Iordan Radu*, *Arsenie Țuican*, *Simeon Codrean*, *Andraș Olariu*, *Marcu Moisescu*, *Natalia Radu*, *Pascalina Olariu*, *Persida Homota* și *Const. Georgescu* câte 50 cr.; *Elisaveta Cherlea*, *Atanasie Sirb*, *Elisaveta Bălan* câte 30 cr.; *Apostol Boldea*, *Samson Boldea*, *Ioan Sirb*, *Margarița Banceu* câte 25 cr.; *Brîndușa Florei* 20 cr.

În numele comunei bisericesti aduc și pe calea publicității cea mai ferbinte mulțumită mai sus semnaților binefăcători, rugînd pe cel Atotputernic ca să le răsplătească jertfele aduse pentru sf. biserică făcându-i părtași cereștilor Sale bunătăți.

Cireșa, în 15 Aprilie v. 1898.

În numele comunei bisericesti

Ioan Grozăvescu,

preot gr.-or. rom.,

președintele comitetului parochial.

Mai nou.

Pregătiri de 3/15 Maiu.

Până la încheierea foi ne-au sosit din mai multe părți pregătiri de a sărba în chip vrednic zina de 3/15 Maiu. Comitetul studentesc din România aranjază sărbări în *București*, *Iasi*, *Ploiești*, *Galați*, *Craiova* și *Focșani*. Toate aceste întruniri vor fi adevărate sărbări naționale, unde să vor aprecia luptele noastre de un jumătate de veac.

La noi, afară de marea întrunire dela *Blaj*, să țin sărbări în *Iclânzel* (pe *Câmpie*), de unde am primit următoarea:

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această redacția nu primește răspunderea.

Invitare la sărbarea și maiatul îndatinat, ce se va ține în *Iclânzel* la 3/15 *Maiu* a. c., în folosul școalei române din loc.

Program: La 9 ore a. m. serviciul divin. La 10 ore a. m. dansuri populare. La 1 oră d. a. ședința publică a despărț. XXV. al Asociațiunei. La 2 ore d. a. începutul dansului inteligenților. La 4 ore d. a. „Călușerul“ și „Bătuta“ executate de 12 tineri din loc. Producțiunea coriștilor din loc. Întrarea de persoană 1 fl., de familie 2 fl. v. a. Ofertele marimonioase se vor cuita. *Iclânzel*, 9 *Maiu* 1898. P. comitetul aranjator; *Suciu-Orbea*. NB. Victualele sînt concrezute st. fam.

R Î S.

Țiganul cu cioareci noi.

Un Țigan și-a cumpărat și el o păreche de cioareci noi, ca să nu-l mai batjocorească faloșii haia de Români. Îmbrăcînd cioarecii pe el, s'a dus la biserică, ca acolo să-l vadă toți Români, că el e cu cioareci noi.

Întrînd în biserică oamenii toți îngenuchiau, fiindcă popa chiar atunci cetia evanghelia.

Cînd s'au sculat oamenii din genuchi, Țiganul cugetînd că pentru el se scoala, fiind cu cioareci noi, a zis:

— Ședeți, ședeți, că și eu am fost sărac odată ca voi!

POSTA REDACȚIEI.

V. M. ab. în B. Noi avem poetică de *Lazarici* (1 fl.). Pentru altele scrie la librăria *Carol Müller* (București).

Ab. Nr. 1337. Legă de cîmp nu avem. Pasnumai prin pretură îți poți scoate.

Pentru redacție și editură responsabil: *Andrei Baltes*. Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: *V. H. Dressnandt*.

Vinuri de pe colinele Ardealului

IOSIF B. FRITTSCH

din vesitele pivnițe ale lui

(curate)

in Sighisoara,

se pot cîpeta în Sibiu la JOHANN BILLES.

Cele mai nobile

[1064] 5-20

Călinarul săptămânii.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele
	Dum. Samarincei, gl. 4, sft. 7.	rés.	ap.
Dum.	3 S. Muc. Timoteiu	15 Sofia	4 29 7 31
Luni	4 Mța Pelagia	16 Ioan P.	4 28 7 32
Marți	5 Marea Mța Irina	17 Ubald	4 27 7 33
Merc.	6 S. și dreptul Iov	18 Venanțiu	4 26 7 34
Joi	7 S. Muc. Acachie	19 (+) Înălț. D.	4 25 7 35
Vineri	8 † S. Ap. și Ev. Ioan	20 Bernartin	4 24 7 36
Sâmb.	9 Pror. Isaia	21 Felix	4 23 7 37

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 4 Mai: Cisdu, Săn-Martinu-Homorodului, Trăscău.

Marți, 5 Mai: Bistrița.

Joi, 7 Mai: Aita-mare, Chibet.

Joi, 7 și Vineri, 8 Mai: Șpermezău (Ispânmezău).

Vineri, 8 Mai: Batoș, Ciuc-Sereda, Ibașfalău, Jucul-inf., Micăsasa, Nocrichiu, Poiana-sărată, Șarpatak, Sătulung.

Duminică, 10 Mai: Țagu, Șeica-mare.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreunate cu

însoțiri de consum, de vânzare, de vilei, de lăp-tării etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de însoțiri

de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a:

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania”

EDITURA

„Revoluții rom. de agricultură din comitatul Sibilaui”
(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia”,

soc. pe acțiuni în Sibiu.

La „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român”

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

Doi mari Metropoliți ai Românilor

Andrei bar. de Șaguna

și

Alexandru Sterca Șuluțiu.

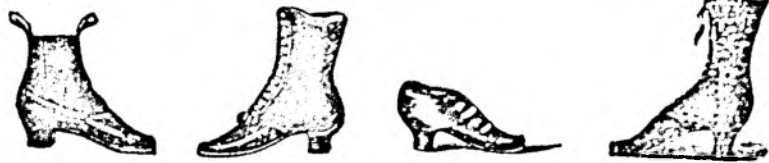
— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat, pe hârtie fină de carton; sânt foarte potrivite tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 25 cr.

Librăria „Tipografiei”,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

Lucru durabil, solid și elegant.

Sibiu, strada Măcelarilor nr. 37.

Subscrisul am onoare a aduce la cunoștință on. public, că în lucrătoria mea de păpucărie efectuesc tot felul de încălțăminte pentru domni, dame și copii, precum și tot felul de reparaturi cu prețurile cele mai moderate; oferesc totodată spre mulțumirea tuturor **marfă solidă și prompt executată.**

Atrag atențiunea on. public, că m'am hotărit — de aci încolo — a cerceta toate tirgurile de țeară din Ardeal, servind cu lucru bun și durabil executat în lucrătoria-mi proprie, ear' nu marfă de prin fabrici, precum fac mulți alții.

Recomandându-mă spriginului binevoitor sum

Sibiu, în Aprilie 1898

cu distincă stimă

Constantin Dragoș,
măiestru pantofar.

[888] 11—12

Marfă gata și materialul oel mai bun.

Fabrică de săpunuri fine în Orlat.

Nu e încă destul de cunoscut, că în țeara noastră este o fabrică, fabrica chimică a domnului

[624] 8—42

Dr. H. Schielbach în Orlat,

care se ocupă cu fabricarea săpunului de toaletă și de parfumerii și produce numai marfă curată, care se poate compara cu ori-ce altă concurență. De aceea

— e de mare preț —

dacă p. t. publicul face o încercare și se convinge de bunătatea acestor fabricate. Săpunurile de toaletă sânt, în urma compoziției lor, foarte fine și binefacătoare pentru piele. Se pot cumpăra din cele mai multe localuri de boltă ale Sibiului.

Pentru cei-ce se interesează e de însemnat, că la librăria „Tribunei” este expusă pentru comercianții din afară o colecțiune de mustre de săpunuri dela Orlat.

„Cassa de păstrare în Mercurea”, societate pe acții.

Primește depuneri spre fructificare sub următoarele condițiuni:

1. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 30 zile cu 5%.
2. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 3 (trei) luni cu 5 1/2 %.
3. Depuneri făcute de biserică, școale, corporațiuni culturale, ori cu scop de binefacere cu 6%.

Permițând starea cassei, depunerile se replătesc îndată și fără anunțare.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri, la cerere se trimite ori-și-cui gratuit.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face prin postă și se resolvă cu reîntorcerea ei.

Direcțiunea

„Cassel de păstrare în Mercurea”,
societate pe acții.

[243] 5—10

Avis!

1. **O moșie de 40 jugere**, din care 10 jugere fânat, loc comasat, recolta se arată foarte frumoasă.

2. **O moară nouă cu două petri**, cu casa ei și loc împrejurul morei de 3 jugere și cu sălci.

3. **O oasă cu trei încăperi**, în curte cu grajduri, sură și cu grădină la oasă ou pomi, toate aflătoare în mijlocul comunei. [1104] 2-2

Cine are voe să le iee în arândă pe 6 ani, să vie la fața locului în comuna **Broșteni** posta ultimă **Szász-Csanád** (comitatul Alba-inferioară) la

Dimitrie Bejiu,

din Seliște, proprietar în comuna Broșteni.

La concurență!

Cea dintâiu magazie de mașini de cusut a lui

Aureliu Simonetti
în Seliște.

Cele mai bune fabricate, prețurile cât se poate mai moderate, se primește ori ce fel de **reparaturi, serviciu prompt.**

Cu stimă

[1025] 4-5

Aureliu Simonetti.

Mașini se dau și în rate.

De vânzare

casa de sub nr. 33 din **Mercurea**, care se află în târg, poziție foarte bună și cu prăvălia lui **Șufana Ileana** din **Poiana**, din mână liberă.

Cu stimă

[1116] 4-4

Șufana Ileana,
din Poiana, nr. c. 247.

Adese-ori premiat.

Pivnița Mönchhof

cu renume din anul 1884 cu ocazia marilor sărbări populare în amintirea migrațiunei Sașilor înainte de șapte sute de ani

oferă

bune vinuri de masă ardelenesti și de Magyarad:

Vin bun de masă ardeleneso	40 cr.
"Rhein-Risling" din pivnițele baronului Szentkereszty	46 "
Pinogris	70 "
Mädchentraube, dela Bläjel din 1889	70 "
Bika-vér ales, roșu	80 "
Oporto din pivnița baronului Szentkereszty	80 "
Transport din străinătate	60 "
Transport din Ardeal	1 fl. 20 "
Malaga spaniol veritabil, foarte fin	80 "
	2 fl. — "

Curat și sănătos!

Bun și elegant!

Mai departe toate soiurile vin de sticle din țeară și străinătate.

Afară de casă costă cel de 40 numai 36 cr.

Venzătorii în oraș și mai ales la țeară

capătă cu preț moderat.

[886] 10-12

Bun oțet de vin pro litru 30 cr.

Ludwig Fronius, negustor de vinuri, Sibiu.

Adese-ori premiat.

„ARIEȘANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII,

înființată de 11 ani

în Turda (Torda), comitatul Turda-Arieș (Aranyostorda).

1. Primește depuneri spre fructificare, atât dela particulari, cât și dela corporațiuni cu 6%, dacă banii depuși nu se scot în timp de un an, sau în timp și mai îndelungat, solvind în cazul acesta institutul și darea erarială după depuneri. Pentru depunerile făcute pe timp mai scurt sau nedeterminat încă se dau 6%, dar darea erarială are să o solvească deponentul.

Depuneri până la suma de 100 fl. se pot ridica ori-când. Sume mai mari sunt de a se însinua spre abdicere prealabil și anumit, sume: dela 100 până la 500 fl. cu 15 zile, dela 500 până la 1000 fl. cu 30 zile, și dela 1000 până la 2000 fl. cu 45 zile înainte. Permițând starea casei, depunerile se răsplătesc îndată și fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face și prin postă și se resoalvă cu reînțoarcerea ei.

2. Acoardă credit pe lângă cambii și obligațiuni cu cavenți.

3. Dă împrumuturi pe lângă siguranță ipototecară și pe efecte.

4. Acoardă credite fixe pe lângă intabulare pe realități și case.

5. Și cumpără spre scopul plasării efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

Turda, în 21 Aprilie 1898.

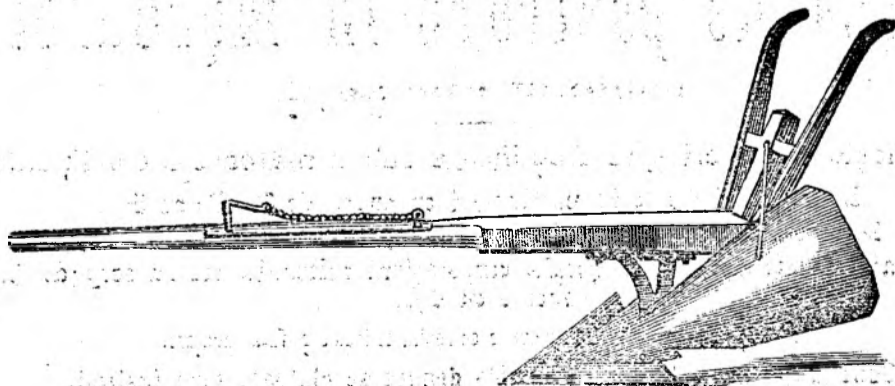
[1019] 6-60

În numele direcțiunei:

Iuliu Bardosy, președinte.

Ioan Mesaroș, vicepreședinte.

Fondat 1857.

Andrei Török.

Fabrică de mașini agricole

Sibiu,

Poarta Cisnădiei nr. 1.

Recomandă cu prețurile cele mai ieftine și condițiunile de plătire cele mai favorabile pentru sezonul de primăvară:

Pluguri schimbătoare de (coaste), pluguri laterale, pluguri sistem „Ruchadlo“, pluguri universale sistem „Sack“, pluguri de săpat

mai multe sisteme, mașini de sămănat cucuruz, napi și grâu, grape de muschiu și diagonale, teascuri de oleiu și mașini de măcinat semințe de oleiu, mașini de îmblățit, ciururi de sortat (triere), precum și toate mașinile agricole, cunoscute deja, despre calitatea eminentă. [707] 5-22

Pentru bunătaatea produselor mele garantez în mod extins.

Cataloage ilustrate franco și gratis.

Mașini și unelte pentru fauri și lăcătari.